

***Beleidskeuzes en
beleidsoverzicht t.b.v.
Gemeentelijk RioleringsPlan
2019-2023***

13 juli 2018

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	DUURZAME WATERKETEN	3
2.1	Beleid dat niet wordt aangepast	3
2.1.1	Verwerking van huishoudelijk afvalwater	3
2.1.2	Omgaan met rioolvreemd water	3
2.1.3	Beperken van milieubelasting op het oppervlaktewater of de bodem	3
2.2	Te maken keuzes	3
2.2.1	Verwerken van bedrijfsafvalwater	4
3	KLIMAATBESTENDIGE WATERKETEN	5
3.1	Te maken keuzes	5
3.1.1	Omgaan met het risico op wateroverlast in de bestaande situatie	5
3.1.2	Omgaan met regenwater bij rioolvervanging en reconstructies.	6
3.1.3	Omgaan met regenwater bij nieuwbouw	8
3.1.4	Omgaan met regenwater bij (grote) reconstructies	9
4	GRONDWATERHUISHOUDING IN BALANS	10
4.1	Beleid dat niet wordt aangepast	10
4.1.1	Bescherming tegen grondwateroverlast	10
4.1.2	Rekening houden met heersende grondwaterregime bij nieuwbouw (uitbreiding)	11
4.1.3	Acties bij structureel nadelige overlast	11
5	WATERPLAN	12
5.1	Beleid dat niet wordt aangepast	12

1 INLEIDING

In het (wettelijk verplichte) gemeentelijk rioleringsplan (GRP) legt een gemeente vast op welke wijze ze invulling geeft aan de (wettelijke) zorgplichten mbt afvalwater, regenwater en grondwater. Het Laarbeekse GRP moet uiterlijk 31 december 2018 herzien worden. Net als de vorige keer legt Laarbeek ook ditmaal in het GRP de strategie en de beleidskaders vast met betrekking tot het watersysteem.

Op onderdelen kan het bestaande beleid worden bijgesteld of aangevuld. Op basis van deze notitie kan over die onderdelen een discussie gevoerd worden in college en/of commissie. De belangrijkste te maken keuzes hebben daarbij betrekking op een 'klimaatbestendige waterketen' en de vraag in hoeverre we gezien de klimaatontwikkeling onze inwoners willen verleiden, stimuleren of verplichten tot maatregelen voor verwerken van regenwater op eigen terrein.

Om een compleet beeld te geven van het huidige beleid én de mogelijke aanpassingen of aanvullende keuzes, bevat deze notitie ook de hoofdlijnen van het huidige beleid dat we willen voortzetten.

2 DUURZAME WATERKETEN

Als gemeente hebben we de zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater. In gebieden waar we als gemeente inzameling en transport van stedelijk afvalwater niet doelmatig vinden en de provincie ontheffing van de zorgplicht heeft verleend moet de houder van het afvalwater zelf zorgen voor de verwerking van het afvalwater. Met het in werking treden van de Omgevingswet (naar verwachting in 2021) vervalt de provinciale ontheffingsbevoegdheid en mogen we als gemeente samen met het waterschap zelf bepalen wat doelmatig is.

We hebben de ambitie het afvalwater op duurzame wijze te verwerken.

2.1 Beleid dat niet wordt aangepast

2.1.1 Verwerking van huishoudelijk afvalwater

We blijven vooralsnog het huishoudelijk afvalwater in bebouwd gebied onder vrij verval inzamelen en afvoeren. In het buitengebied doen we dat door middel van drukriolering. Met betrekking tot dit laatste houden we de ontwikkelingen op het vlak van alternatieven nauwlettend in de gaten.

2.1.2 Omgaan met rioolvreemd water

Vanuit doelmatigheidsoverwegingen accepteren we dat er een beperkte hoeveelheid grondwater als gevolg van lekke voegen de riolering instroomt. Bij rioolvervanging leggen we indien nodig een aparte drainageleiding bij om te voorkomen dat er grondwaterproblemen kunnen ontstaan.

2.1.3 Beperken van milieubelasting op het oppervlaktewater of de bodem

Bij rioolvervangingen kijken we of vanuit milieu oogpunt verbeteringen noodzakelijk of efficiënt zijn en passen daar maatregelen op aan, zo goed als mogelijk en binnen de beschikbare budgetten.

2.2 Te maken keuzes

In het nieuwe GRP spreken we de ambitie uit om het afvalwater op duurzame wijze te verwerken.

2.2.1 Verwerken van bedrijfsafvalwater

We hebben een zorgplicht voor de inzameling en transport van huishoudelijk afvalwater.

KEUZE: BLIJVEN WE BEDRIJFSAFVALWATER ACCEPTEREN OP ONZE (DRUK)RIOLERING?

Bedrijfsafvalwater dat niet op dezelfde manier kan worden behandeld als huishoudelijk afvalwater is geen stedelijk afvalwater. Omdat we hiervoor als gemeente geen zorgplicht hebben, kunnen we desgewenst bestaande of nieuwe aansluitingen van bedrijven weigeren als dit ten goede komt aan de riolering of de zuivering.

Afvalwaterlozingen worden tegenwoordig hoofdzakelijk geregeld via algemene regels (AmvB's). Uitgangspunt: de lozer mag niets doen waarvan hij kan verwachten dat het problemen oplevert voor het riool, de zuivering of het (water)milieu.

OVERWEGINGEN

- We hebben geen zorgplicht/inzamelplicht voor bedrijfsafvalwater.
- Op dit moment accepteren we alle lozingen van bedrijfsafvalwater op vrijvervalriolering én op drukriolering, tenzij deze lozingen de doelmatige werking van het rioleringssysteem of de zuivering belemmeren.
- De capaciteit van de vrijvervalriolering is over het algemeen toereikend om ook (de bestaande) bedrijfsafvalwaterlozingen te ontvangen.
- Op dit moment vormen diverse bedrijfsafvalwaterlozingen een probleem. In het buitengebied geldt bovendien dat het drukrioleringssysteem is ontworpen op de verwerking van huishoudelijk afvalwater. Wanneer de hoeveelheid en/of de samenstelling teveel afwijkt van huishoudelijk afvalwater treden storingen op.
- Indien we de lozing van grote hoeveelheden bedrijfsafvalwater op ons drukrioleringssysteem toestaan, kan er in de toekomst onvoldoende restcapaciteit overblijven voor het aansluiten van nieuwe woningen.
- Bij drukriolering leggen we in het geval van bedrijfsafvalwater nu al een beperking op: de hoeveelheid afvalwater die een bedrijf mag lozen is maximaal 0,5 m³ per uur en maximaal 5 m³ per dag. Bij een aanbod groter dan 0,5 m³ per uur dient het afvalwater op eigen terrein te worden gebufferd.
- Lozing van regenwater op drukriolering is niet toegestaan.

VOORSTEL

- We accepteren bestaande bedrijfsafvalwaterlozingen op de vrijvervalriolering.
- Bij nieuwe bedrijfsafvalwaterlozingen toetsen we of de voorziene nieuwe situatie de doelmatige werking van zuivering en/of transportsysteem belemmert. Nieuwe (of bestaande) aansluitingen van bedrijven die de waterketen onevenredig zwaar belasten kunnen we desgewenst weigeren.
- Elk (bestaand én nieuw) bedrijf krijgt toestemming voor maximaal één aansluiting op de drukriolering.
- Indien, in het geval van drukriolering, buffering op eigen terrein niet mogelijk is, wordt onderzocht of de capaciteit van de drukriolering kan worden vergroot. De hieruit voortkomende uitvoeringskosten zijn voor de perceelegeenaar, van huisaansluiting tot lozingspunt.

3 KLIMAATBESTENDIGE WATERKETEN

Het klimaat is aan het veranderen en dat leidt o.a. tot zwaardere en heftiger buien. Het (re-)genwatersysteem en de waterketen moeten deze neerslag kunnen verwerken. Het besef groeit dat dit niet meer uitsluitend met technische maatregelen is op te vangen, bijvoorbeeld grotere rioolbuizen, maar dat een integrale aanpak noodzakelijk is. Met een integrale aanpak richten we ons op afstemming tussen de waterketen, het watersysteem en de leefomgeving. Naast het op orde houden (of brengen) van het rioleringsstelsel geven we invulling aan opgaven die in de leefomgeving plaatsvinden. We richten de buitenruimte zodanig in dat klimaatverandering geen bedreiging vormt. Dit noemen we klimaatadaptatie.

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie hebben de Nederlandse overheden de gezamenlijke ambitie vastgelegd om klimaatbestendig en water-robuust inrichten uiterlijk in 2020 onderdeel van beleid en handelen te laten zijn; in 2050 dient het bebouwd gebied klimaatbestendig en water-robuust ingericht te zijn. Omdat zestig tot zeventig procent van de gebouwde omgeving in handen is van particulieren of private partijen ligt het voor de hand om gezamenlijk op te trekken.

Als we ernaar streven om (bijvoorbeeld) in 2030 klimaat-adaptief te zijn op het gebied van wateroverlast, betekent dat normale buien dan niet tot ernstige hinder leiden en dat vitale functies bij meer extreme buien niet uitvallen. Zware buien die gemiddeld eenmaal per één à twee jaar voorkomen, proberen we zoveel mogelijk ondergronds te bergen en af te voeren. Hevige en extreme buien verwerken we vanuit economisch oogpunt bovengronds op locaties met een laag/gemiddeld risicoprofiel zoals bijvoorbeeld verlaagde groenvoorzieningen. We doorlopen op lokale en regionale schaal een klimaattraject, waarbij we ruimtelijke adaptatie koppelen aan duurzaamheid. Daar waar mogelijk voeren we het regenwater niet af, maar verwerken het op de plaats waar het valt om ten goede te komen aan het (lokale) milieu.

3.1 Te maken keuzes

In het nieuwe GRP spreken we de ambitie uit om regenwatervoorzieningen te gebruiken voor een verbetering van onze leefomgeving.

3.1.1 Omgaan met het risico op wateroverlast in de bestaande situatie

Om de inwoners en bezoekers van Laarbeek tegen wateroverlast te beschermen hanteren we een beleid waarbij we onderscheid maken tussen hinder, overlast en waterschade.

KEUZE: HOE GAAN WE OM MET HINDER, (WATER)OVERLAST EN SCHADE? WANNEER SPREKEN WE VAN OVERMACHT?

We spreken van **hinder** bij een kortdurende periode van water op straat, waarbij verkeer nog mogelijk is.

Wateroverlast heeft één van de volgende kenmerken:

- Langer durende periodes van water op straat.
- Verkeer is niet meer overal mogelijk (ondergelopen tunnels, hoge waterstand op straat).

Waterschade heeft één van de volgende kenmerken:

- Grote economische schade.
- Gezondheidsschade (ziekten of letsels die direct te relateren zijn aan water op straat).
- Water in panden met schade tot gevolg.

OVERWEGINGEN

- Gelet op de klimaatverandering zal de frequentie van water op straat toenemen. Met het nemen van klimaatadaptieve maatregelen proberen we dat te beperken.
- Het is vanuit economisch oogpunt niet haalbaar om het ondergrondse systeem te (blijven) verzwaren om het risico op water op straat te beperken.
- Inwoners zullen moeten accepteren dat er wat vaker en langer water op straat staat. Water op straat, zonder schade, kan juist een oplossing zijn om tijdelijk water te bufferen voordat het afgevoerd of geïnfiltreerd kan worden.
- Ruimtelijke adaptatie als gevolg van klimaatverandering is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. Iedereen heeft hier een taak in. Dat begint bij bewustwording (wat houdt klimaatverandering in), acceptatie van water op straat en het aanpassen van (rij-) gedrag.
- In het geval van overlastsituaties treffen we tijdelijke veiligheidsmaatregelen zoals verkeersafzettingen.
- De toetsingsnorm is een bui die gemiddeld eenmaal per 2 jaar voorkomt. Indien we niet aan deze bui voldoen verruimen we de capaciteit van de riolering op het moment dat zich een rioolvervangingsproject aandient.
- We toetsen het risico op waterschade bij panden bij hevige en extreme buien (stresstest).

VOORSTEL:

- In geval van hinder treffen we geen maatregelen. Er wordt een beroep gedaan op het acceptatievermogen van inwoners die bijvoorbeeld hun rijgedrag moeten aanpassen. Inwoners zullen moeten accepteren dat er wat vaker en langer water op straat staat.
- Om de kans op overlast in de toekomst te beperken treffen we structurele verbetermaatregelen in combinatie met reconstructie-werkzaamheden of maatregelen in de openbare ruimte.
- Waterschade is nooit uit te sluiten. In de onverhoopte situatie dat sprake is van waterschade stellen we een onderzoek in naar mogelijke oorzaken. Afhankelijk van de bevindingen en als blijkt dat geen sprake was van overmacht maar van een structureel probleem streven we ernaar om binnen twee jaar (tijdelijke) kostenefficiënte maatregelen te nemen om het risico op waterschade te beperken. We streven er naar om binnen een periode van tien jaar structurele en lokale verbetermaatregelen te nemen, of verbetermaatregelen elders in het systeem als dit effectiever is.
- Wateroverlast die ontstaat als gevolg van extreme neerslag waartegen we ons redelijkerwijs en tegen betaalbare kosten niet kunnen wapenen beschouwen we als overmacht.

3.1.2 Omgaan met regenwater bij rioolvervanging en reconstructies.

Door klimaatverandering en het daardoor optreden van meer extreme buien neemt de druk op het stedelijk watersysteem steeds verder toe. Op het moment dat zich een reconstructie/ herinrichting voordoet of de riolering wordt vervangen ontstaat een kans om hierop te anticiperen door op de riolering afvoerend oppervlak af te koppelen.

KEUZE: VERPLICHTEN WE PARTICULIEREN AL HET REGENWATER AFKOMSTIG VAN HUN TERREIN AF TE KOPPELEN, WANNEER WE IN EEN WIJK DE GEMENGDE RIOLERING GAAN VERVANGEN DOOR EEN GESCHEIDEN SYSTEEM?

Door afkoppelen ontlasten we het systeem en verminderen we ook de frequentie van riooloverstortingen. We zorgen voor een beter rendement van de RWZI en stimuleren het benutten van regenwater

voor de planten en bomen. De kwaliteit van de leefomgeving neemt hierdoor toe. We beschouwen klimaatadaptatie als een gezamenlijke opgave van overheid en particulieren.

OVERWEGINGEN

- De eigenaar van een terrein waarop het regenwater valt is primair verantwoordelijk voor de verwerking van dat regenwater.
- De gemeente hoeft het regenwater afkomstig van particulier terrein alleen maar te ontvangen als de houder van het verzamelde regenwater dit redelijkerwijs niet kan afvoeren.
- Wanneer we gemengde riolering vervangen door gescheiden riolering, leggen we momenteel uitleggers aan vanaf het openbaar riool tot aan de gevel van de woning. We streven ernaar tenminste de regenpijp aan te sluiten op het regenwaterriool.
- Op plaatsen waar in de openbare ruimte vanuit riolering geen opgave is maar vanuit andere werkvelden wel, zien we afkoppelen als een kans.
- In bestaande situaties is het verwerken van regenwater op eigen terrein vaak goed mogelijk, maar soms ook lastig omdat de ruimte in de tuin beperkt is.
- De grondslag en de grondwaterstanden in onze gemeente zijn heel divers. Hierdoor is het op sommige plekken lastig om regenwater te infiltreren en op andere plekken juist eenvoudig.
- Het volledig laten ombouwen van de particuliere riolering kan een aanzienlijke kostenpost betekenen voor de perceeleigenaar.
- Willen we afkoppelen verplichten dan dienen we daarvoor een regenwaterverordening vast te stellen.
- De aanleg van waterberging op eigen terrein ontlast de regenwatervoorziening op openbaar terrein en levert een bijdrage aan het verminderen van overlast.
- Bij verplichte aanleg van een voorziening op eigen terrein moet worden getoetst of deze functioneert zoals bedoeld; dit kost tijd en geld.
- We willen onze inwoners en bedrijven er op zijn minst toe aanzetten na te denken over hoe zij willen omgaan met regenwater op hun perceel en ze ervan doordringen dat we samen aan de lat staan om minder regenwater (naar de zuivering) af te voeren en het juist in het gebied te benutten.
- We willen nadenken over manieren om inwoners te verleiden of te stimuleren om regenwater op eigen perceel te verwerken. Dat kan heel praktisch door het beschikbaar stellen van regentonnen. Maar we kunnen ook kiezen voor een afkoppelsubsidie die bewoners de vrijheid geeft voor een eigen invulling. In beide gevallen zijn er voor de gemeente kosten aan verbonden.
- Indien we bij een afkoppelsubsidie kiezen voor een strikt toezicht op het gebruik van de subsidie, zijn daaraan kosten verbonden voor handhaving en toezicht, maar als we onze bewoners het vertrouwen geven, kunnen we volstaan met eenvoudiger toezicht en lagere kosten.
- We lopen altijd het risico dat het afkoppelen na verloop van tijd niet meer functioneert.

VOORSTEL

- Wanneer we als gemeente de gemengde straatriolering vervangen door een gescheiden systeem, koppelen we woningen en bedrijven af.
- Als gemeente streven we ernaar tenminste de voorzijde van de woningen aan te sluiten op het regenwaterriool.
- We starten met de overige Peelgemeenten een gezamenlijk communicatieplatform om burgers te enthousiasmeren hun tuin te vergroenen en regenwater af te koppelen.

- We stimuleren bewoners om aan de achterzijde regenwater op eigen perceel te verwerken (infiltratie, hergebruik) door een afkoppelsubsidie.
- We geven onze inwoners het vertrouwen en vragen een beperkt bewijs van het afkoppelen.

3.1.3 Omgaan met regenwater bij nieuwbouw

Bij de keuze van nieuwe bouwlocaties of vitale/belangrijke infrastructuur vermijden we, voor zover mogelijk, het bouwen op lager gelegen (grond)wateroverlastgevoelige locaties. We zorgen ervoor dat hoger gelegen/aangelegde nieuwbouw geen extra risico vormt op (grond)wateroverlast in nabij gelegen lagere gebieden. Wanneer een ruimtelijke ontwikkeling in lager gelegen gebieden plaatsvindt, besteden we extra aandacht aan een voldoende hoog bouwpeil.

KEUZE: HOE GAAN WE OM MET WATERBERGING BIJ NIEUWBOUW?

Nieuwbouw leidt meestal tot een toename van afvoerend oppervlak en daardoor versnelde afvoer van regenwater. Het risico op wateroverlast neemt hierdoor toe. Bij nieuwbouw is er vaak nog voldoende ruimte en flexibiliteit om water te bergen en de openbare ruimte waterproof in te richten. We streven naar robuuste watersystemen, waarbij het regenwater bij voorkeur wordt geïnfiltreerd in de bodem. Overtollig regenwater verwerken we bij voorkeur zichtbaar en bovengronds; dit voorkomt bovendien foute aansluitingen (vuilwater op regenwatervoorzieningen).

OVERWEGINGEN

- Iedere initiatiefnemer is bij een bestemmingsplanwijziging verplicht een watertoets uit te voeren waarbij wordt aangegeven hoe hij/zij om wil gaan met water en wat de invloed van dat water is op de omgeving.
- Het waterschap Aa en Maas hanteert via haar Brabantbrede Keur een waterbergingsnorm van 60 mm waarbij alleen wordt gekeken naar het nieuwe verhard oppervlak en het oppervlak dat boven de 2000 m² ligt. Dit doet zij omdat over heel Brabant gezien kleinere oppervlakken nauwelijks invloed hebben op het watersysteem dat het waterschap beheert.
- Extra verhard oppervlak op de riolering heeft bij regenval altijd invloed op het gemeentelijk rioleeringsysteem en kan het verschil maken tussen geen of wel wateroverlast, ook bij kleinere oppervlaktes. Daarom heeft de gemeente afgelopen jaren bij grotere projecten voor iedere m² extra verhard oppervlak 43 mm waterberging gevraagd. Deze norm is gezien de klimaatveranderingen achterhaald.
- Bij kleinschalige (vervangende) nieuwbouw worden op dit moment geen verplichtingen opgelegd met betrekking tot te bergen hoeveelheden regenwater.
- Opleggen van een verplichting tot aanleg van waterberging leidt tot kosten bij vergunningverlening/toetsing en bij handhaving.
- Bij uitbreidingen dient de initiatiefnemer binnen het plangebied voldoende ruimte voor waterberging te realiseren. Afstemming van de benodigde functies in de uitbereidslocaties blijft wel essentieel.
- Bij inbreidingslocatie of kleinschalige (vervangende) nieuwbouw kan het soms doelmatiger zijn wanneer de initiatiefnemer de verplichting tot waterberging afkoopt en de gemeente buiten het plangebied een grotere voorziening aanlegt en beheert. Hieraan blijven voor de gemeente dan wel structurele beheer- en onderhoudskosten verbonden.
- Als afkoopsom moet gedacht worden aan bedragen tussen de € 100,- en € 500,- per m³ te realiseren waterberging.

- Indien wordt gekozen voor afkoop levert dit voor de gemeente de verplichting op om de betreffende berging binnen afzienbare tijd te realiseren.
- Wanneer bij inbreiding geen of minder waterberging wordt gevraagd dan komt het regenwater in veel situaties nog terecht op de gemengde riolering. Het effect van afkoppelen in de ene wijk wordt dan teniet gedaan door extra verhard oppervlak vanuit nieuwbouw ontwikkelingen. De afkoppelopgave wordt voor de gemeente dan alleen maar groter.

VOORSTEL

- Vanwege de impact op stedelijk gebied hanteert de gemeente bij iedere (vervangende) nieuwbouw een waterbergingsnorm van 60 mm voor elke m² aan te leggen verhard oppervlak. Verhard oppervlak dat voorheen aanwezig was wordt niet in mindering gebracht op deze waterbergingsnorm.
- Bij toepassing van alternatieve voorzieningen (zoals groene daken) wordt deze waterbergingsnorm gereduceerd op basis van de op dat moment geldende inzichten.
- Voor alle uitbreidingslocaties geldt dat de waterberging binnen het plan moet worden gerealiseerd.
- Voor inbreidingslocaties of kleinschalige (vervangende) nieuwbouw werkt de gemeente mee aan het elders realiseren van de benodigde waterberging, mits de initiatiefnemer aantoont dat het niet realiseerbaar is om in het plangebied waterberging aan te leggen.
- In geval van kleinschalige (vervangende) nieuwbouw kan de initiatiefnemer de waterberging dan afkopen voor een bedrag van € 500,- per m³ niet gerealiseerde berging.
- In geval van inbreidingslocaties kan de initiatiefnemer de waterberging dan afkopen op basis van een concreet plan en tegen de werkelijke totale projectkosten (grondverwerving, projectvoorbereiding, uitvoeringskosten etc).

3.1.4 Omgaan met regenwater bij aanpassing en uitbreiding

In geval van uitbreiding van bestaande panden of verhardingen is er minder flexibiliteit dan bij nieuwbouw of nieuwe aanleg.

KEUZE: HOE GAAN WE OM MET WATERBERGING BIJ AANPASSING EN UITBREIDING VAN BESTAANDE PANDEN OF VERHARDINGEN?

In dergelijke situaties streven we naar een maatschappelijk optimale en doelmatige oplossing waarbij geen negatieve effecten voor de omgeving optreden.

OVERWEGINGEN

- Bij aanpassing en uitbreiding (het gedeeltelijk herinrichten en uitbreiden van bestaand verhard oppervlak) worden op dit moment geen verplichtingen opgelegd met betrekking tot te bergen hoeveelheden regenwater.
- Extra verhard oppervlak op de riolering heeft bij regenval altijd invloed op het gemeentelijk rioleringsysteem en kan het verschil maken tussen geen of wel wateroverlast, ook bij kleinere oppervlaktes.
- Bij verbouw en uitbreiding met een beperkte omvang (bijvoorbeeld tot een maximum van 30 m²), is sprake van enige flexibiliteit om ruimte voor wateropvang te creëren. Een afvoer naar het gazon waar het water kan wegzijgen is in veel gevallen al voldoende.
- Indien de uitbreiding van het verhard oppervlak groter is, moet worden bezien of afvoer naar een gazon oid realistisch is.

- Indien berging op een gazon niet realistisch is, dient ook bij verbouw en uitbreiding een waterbergingsvoorziening te worden aangebracht op eigen terrein.
- In een aantal gevallen kan het doelmatiger zijn wanneer de initiatiefnemer de verplichting tot waterberging afkoopt en de gemeente elders een grotere voorziening aanlegt en beheert.
- Opleggen van een verplichting tot aanleg van waterberging leidt tot kosten bij vergunningverlening/toetsing en bij handhaving.

VOORSTEL

- Vanwege de impact op stedelijk gebied hanteert de gemeente bij verbouw en uitbreiding een waterbergingsnorm van 60 mm voor elke m² toename verhard oppervlak.
- Bij toepassing van alternatieve voorzieningen (zoals groene daken) wordt deze waterbergingsnorm gereduceerd op basis van de op dat moment geldende inzichten.
- Bij een toename van het verhard oppervlak van ten hoogste 30 m² mag de waterberging op flexibele wijze worden gerealiseerd, bijvoorbeeld door het regenwater op het gazon te laten lopen.
- In principe moet de waterberging worden gerealiseerd op eigen terrein.
- De gemeente werkt mee aan het elders realiseren van de benodigde waterberging, mits de initiatiefnemer aantoont dat het niet realiseerbaar is om op eigen terrein waterberging aan te leggen.
- De initiatiefnemer kan de waterberging dan afkopen voor een bedrag van € 500,- per m³ niet gerealiseerde berging.

4 GRONDWATERHUISHOUDING IN BALANS

Het voorkomen van grondwaterproblemen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel particulieren, gemeente, waterschap en provincie. Door klimaatverandering, wijzigingen in ruimtegebruik en grondwateronttrekkingen kunnen (potentiële) problemen zich vanzelf oplossen of juist verergeren.

In alle gevallen is zorgvuldig handelen vereist om extreme verdroging of vernatting te voorkomen. Vanwege de verschillen in de grondwaterhuishouding vergt dit lokaal maatwerk.

We hebben de ambitie ons ruimtegebruik zo veel mogelijk af te stemmen op het natuurlijke grondwaterregime.

4.1 Beleid dat niet wordt aangepast

4.1.1 Bescherming tegen grondwateroverlast

Inwoners en bedrijven zijn volgens de wet in eerste instantie op eigen terrein zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen tegen de nadelige gevolgen van grondwater. We verwachten van percee-eigenaren dan ook dat hun panden voldoen aan de geldende bouwregelgeving, zodat bijvoorbeeld de verblijfsruimten waterdicht zijn. De percee-eigenaar is als eerste aan zet om verbetermaatregelen te treffen bij grondwateroverlast. Als van percee-eigenaren niet kan worden verlangd dat zij op eigen terrein maatregelen treffen zijn we als gemeente aan zet. In dat geval beoordelen we de situatie en treffen maatregelen in het openbaar gebied mits dit praktisch haalbaar en doelmatig is.

4.1.2 Rekening houden met heersende grondwaterregime bij nieuwbouw (uitbreiding)

Bij nieuw stedelijk gebied en bedrijventerreinen wordt rekening gehouden met het heersende grondwaterregime door functies op de meest gunstige plek in het watersysteem te positioneren en hydrologisch neutraal te ontwikkelen.

Laarbeek hanteert bij de ontwikkeling van nieuwe (stedelijke) gebieden een algemeen uitgangspunt voor de ontwateringdiepte van 80 cm beneden het straatpeil in de as van de weg. Afwijkingen hiervan worden nadrukkelijk opgenomen in het waterhuishoudings- en/of rioleringsplan van deze ontwikkelingslocaties en de consequenties voor de inrichting en het beheer worden aangegeven.

Bij ontwikkelingen zorgen we ervoor dat er geen structurele verandering van de grondwaterstand optreedt. Enerzijds vanwege het behoud van bodemvocht voor natuurontwikkeling en voedselvoorziening en anderzijds om te voorkomen dat het risico op grondwateroverlast toeneemt. Wanneer een ruimtelijke ontwikkeling in of nabij deze gebieden plaatsvindt besteden we extra aandacht aan behoud van de grondwatervoorraad en het risico op verontreinigingen.

4.1.3 Acties bij structureel nadelige overlast

Bij langdurige droogte kan het grondwater wegzakken, bij langdurig natte perioden kan het grondwaterpeil stijgen. Er zal altijd sprake zijn van een bepaalde mate van fluctuatie. Met name als gevolg van klimaatverandering of grote ingrepen in het gebied kan het fluctuatiepatroon veranderen en mogelijk structurele grondwater onder- of overlast ontstaan. In geval van structureel nadelige overlast komen we mits dit doelmatig is als gemeente in actie door maatregelen op openbaar terrein te treffen.

DEFINITIE STRUCTUREEL NADELIG

De gemeentelijke taakopvatting ten aanzien van de begrippen structureel en nadelig werd niet vastgelegd in het voorgaande GRP, maar vullen we in praktijk als volgt in.

Structureel:

- *Regelmatig terugkerende of blijvende gebeurtenissen (geen incident).*
- *en een grondwaterstand ter plaatse van bebouwing/infrastructuur die minimaal vier aaneengesloten weken hoger is dan 60-80 cm onder maaiveld of hoger is dan in een lokaal waterhuishoudingsplan vastgelegd.*

Nadelig:

- *Significante belemmering van het normale gebruik van de bestemming zoals vastgelegd in het bestemmingsplan/omgevingsplan.*
- *Of chronische gezondheidsklachten;*
- *of schade aan gebouwen of infrastructuur.*

5 WATERPLAN

In 2013 namen we het vroegere waterplan op in het GRP. Het waterplan beschreef hoe we om willen gaan met het watersysteem: het samenhangend geheel van grond- en oppervlaktewater, inclusief waterbodem, oevers, infrastructuur, planten en dieren. Dit bleek een verstandige keuze, want bij de huidige toename van het aantal hevige en extreme buien wordt de wisselwerking riolering en oppervlaktewater steeds groter. Ook in het nieuwe GRP willen we dit onderdeel opnemen, in een hoofdstuk 'strategie en beleidskader watersysteem'.

Als Waterpoort van de Peel willen we werken aan een toekomstbestendig watersysteem. De behoefte aan schoon en gezond water zal er altijd zijn en blijven. Samen met Waterschap Aa en Maas, de provincie Noord-Brabant, de buurgemeenten en met inwoners en bedrijven. Het beperken van risico's heeft pas maximaal effect als ook grondeigenaren en gebruikers hun verantwoordelijkheden kennen en nemen. Ook daar willen we als gemeente aan werken.

De Kaderrichtlijn Water geeft voor alle landen in de Europese Unie een kader voor de bescherming en verbetering van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en voor de kwantiteit van het grondwater. De richtlijn moedigt alle belanghebbenden aan om actief deel te nemen aan activiteiten om in ieders belang een goede waterkwaliteit te realiseren.

We hebben de ambitie ons steentje bij te dragen aan een goede waterkwaliteit en water te gebruiken om onze identiteit te versterken.

5.1 Beleid dat niet wordt aangepast

In het nieuwe GRP wordt het beleid met betrekking tot het waterplan-deel nauwelijks aangepast. Wel formuleren we het wat anders in onderstaande speerpunten en bijbehorende ambities, waarmee we willen komen tot een toekomstbestendig watersysteem.

SPEERPUNT: EEN KLIMAATBESTENDIG WATERSYSTEEM.

We werken naar een veerkrachtig systeem en gedrag waarmee we bestand zijn voor zowel teveel als te weinig water. We begrijpen het samenspel tussen neerslag, oppervlaktewater en riolering en kunnen zo de kans op schade beperkt houden.

Ambitie: Wij anticiperen op klimaatontwikkelingen door onze leefomgeving duurzaam en waterrobuust in te richten.

We houden bij de (her)inrichting van de openbare ruimte, binnen en buiten de bebouwde kom rekening met de verwerking van extreme neerslaghoeveelheden. We houden water vast waar dit in een behoefte kan voorzien en voorkomen onnodig hoge afvoerpieken.

SPEERPUNT: SCHOON EN GEZOND WATER.

We willen zowel de grote als kleine watersystemen ecologisch goed laten functioneren. Ook voor andere doelen zoals drinkwaterbereiding en beregening streven we naar voldoende water van een goede kwaliteit.

Ambitie: We dragen ons steentje bij aan een goede waterkwaliteit

Wij dragen als gemeenten bij aan een watersysteem van goede kwaliteit. Dit alles in lijn met de provinciale doelen. Daarbij hebben we oog voor de ecologie, de stoffen in het water én het vermijden van (nieuwe) gezondheidsrisico's.

SPEERPUNT: WATER ALS ORDENEND PRINCIPE.

We willen naar een klimaatbestendige omgeving waarin we ruimtelijke ontwikkelingen tijdig afstemmen met de ontwikkeling van het watersysteem. We creëren ruimte voor water en zorgen voor een verantwoord beheer en inrichting van systemen.

Ambitie: We gebruiken water als mede ordenend principe.

We streven ernaar om het watersysteem en de openbare ruimte in samenhang duurzaam in te richten. Ook passen we het landgebruik aan zodat voor alle functies een geschikte en zo natuurlijk mogelijke waterhuishoudkundige conditie bestaat.

SPEERPUNT: BELEEFBAAR WATER.

We benutten de vele waarden van het water voor een betere leefomgeving. Zo laten we de cultuur-historische en landschappelijke waarden tot hun recht komen en maken het watersysteem en de omgeving aantrekkelijk voor recreanten.

Ambitie: we gebruiken water om onze identiteit te versterken

Water is een drager van de karakteristieke 'Waterpoort van de Peel'. Dit water is goed bereikbaar en zichtbaar voor inwoners en recreanten.

SPEERPUNT: VERDER PROFESSIONALISEREN VAN WATERTAKEN.

We zorgen voor een doelmatig beheer en onderhoud, afgestemd op de functies van het water én de omgeving.

Ambitie: Bij uitvoering van onze taken is er een balans tussen risico's, kosten en waarden.

We accepteren risico's, maar zorgen voor beheersbaarheid en voorspelbaarheid.

SPEERPUNT: SAMEN WERKEN AAN WATER.

Om de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en belangenorganisaties te bevorderen werken we intensief samen met de andere Peelgemeenten, Waterschap Aa en Maas en Provincie Noord-Brabant.

Ambitie: We kijken eerst of we samen verder komen en dan pas of we het alleen doen.

Ieders betrokkenheid is essentieel om te komen tot een doelmatig en klimaatbestendig systeem. Daarom werken we intensief samen met de andere Peelgemeenten en het waterschap aan een toekomstbestendig systeem mét een actieve rol voor de inwoners.